

XBRL – a new language for accounting and finance professionals

Prof.dr. Ioan I. ANDONE

Catedra de Informatică Economică, Universitatea „AL.I.Cuza” Iași

iandone@uaic.ro

XBRL - this new challenge for the economists is a future technology for financial reporting on the Internet. In this paper we presents some ideas about the language, the future of financial reporting, users and uses, the support and international consortium's organizations, the software, and the new objectives of education.

Keywords: *the financial reporting, languages, specification, taxonomies, the role of the professionals, software, education*

Introducere

XBRL este un mijloc de comunicare mai ușor, mai rapid și mai eficient al informației financiar-contabile. De fapt este un subset al limbajului XML (eXtensible Markup Language), la rândul său un subset al limbajului SGML (Standard Generalized Markup Language). De aceea, pentru a cunoaște și folosi perfect limbajul XBRL trebuie înțeles și cunoscut limbajul XML. XML este un limbaj de formatare a documentelor de orice tip în vederea introducerii lor în recipiente speciale similare rândurilor și coloanelor din tabellele specifice software-ului de calcul tabelar (spreadsheets). Ca urmare, XBRL oferă atât conținutul cât și structura datelor financiar-contabile de orice fel, și nu numai. Se spune despre XBRL că oferă utilizatorului abilitatea de a afișa atât numere cât și contextul despre modul de creare a informației numerice. Ca urmare, XBRL (eXtensible Business Reporting Language) este un limbaj extensibil de raportare economică destinat colectării informațiilor financiar-contabile despre procesele informaționale din întreprinderi, care pot fi, conform normelor legale, raportate acționarilor, băncilor, normatorilor, investitorilor și tuturor terților interesați. Scopul acestui limbaj constă în ușurarea analizei și schimbului de informații de către și între toți utilizatorii interesați.

Pentru a se putea raporta și distribui informații financiar-contabile într-o formă consistentă, creatorii acestui limbaj urmăresc punerea la punct a unui vocabular unitar, respectat la toate documentele raportate în rețeaua Inter-

net, pe întreg ciclul de viață al informației, începând cu crearea documentelor primare (facturi, comenzi, etc.), a altor documente pentru operațiile de colectare, agregare și procesare a informației financiar-contabile, și finalizând cu reglementările legale, declarațiile de orice fel și alte rapoarte ale întreprinderii.

După cum este știut, în sistemele informaționale ale întreprinderilor sunt stocate informații de o mare diversitate de formate și detalii. Acest aspect este unul caracteristic chiar dacă întreprinderile utilizează aceleași produse software pentru activitatea financiar-contabilă. Așa se explică inconsistențele constatate în documentațiile de creditare sau cu prilejul armonizării contabile, raportării către investitori și alte activități comune.

Problema se complică și mai mult atunci când definiția unui singur element informațional poate fi afectată de reglementările specifice dintr-o țară de origine. De exemplu, valoarea unui activ poate fi definită diferit în unele țări europene față de alte țări, unde există alte principii și practici contabile. Asemenea diferențe afectează multitudinea de agenți economici care operează în condițiile respectării unei anumite jurisdicții naționale. *XBRL creează un vocabular comun pentru descrierea exactă a informațiilor financiar-contabile în toate detaliile lor pentru includerea lor într-un raport, cu luarea în seamă a deosebirilor de reglementare legală și altor reglementări.*

Cine a început să folosească limbajul XBRL?

XBRL este folosit pentru prima dată de către American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), cunoscuta organizație americană a profesiei contabile. Cum un aspect important al misiunii acestei organizații consta în stabilirea standardelor profesiei contabile, ea a definit principiile și terminologia utilizate în reglementările cu caracter contabil. Organizații echivalente există în toate țările dezvoltate. Întrucât scopul XBRL este favorizarea schimbului de informații financiar-contabile la nivel global, cu atât mai bine trebuie înțelese eforturile consorțiului *XBRL International*, format din cele peste 170 de organizații pentru promovarea acestui limbaj universal de raportare financiară, de a coordona activitățile jurisdicționale contabile, astfel încât fiecărei țări să i se rezerve un capitol „național” specific. Structura XBRL recunoaște în prezent jurisdicțiile regionale și domeniile industriale implicate în raportarea economică. Există 13 zone jurisdicționale active listate pe paginile Web împreună cu domeniile industriale și instrucțiunile pentru stabilirea altora noi. Zece dintre ele sunt deja active. Este vorba despre Australia, Canada, Danemarca, Japonia, Olanda, Noua Zeelandă, Singapore, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, SUA și International Accounting Standard Board (IASB) cu cele patru membri provizorii: Spania, Hong Kong, Irlanda și Republica Coreea.

La ce lucrează acum organizațiile din consorțiul XBRL ?

Toate organizațiile implicate recunosc în mod oficial implicarea contabililor, analiștilor, intermediarilor, ofertanților și distribuitorilor de software, normatorilor și investitorilor /creditorilor, drept beneficiari ai limbajului XBRL. Ca urmare, în lumea grupurilor industriale, se lucrează intens la cele mai mari categorii de rapoarte – cele din domeniul contabilității și impozitării. Motivul constă în aceea că fiecare întreprindere din sectorul public sau privat, organizație cu sau fără profit, în funcție de tipul produselor, serviciilor și clienților, are de ținut conturi și de raportat

informații despre munca lor. S-au recunoscut deja în mod oficial câteva domenii industriale sub numele comun de *Supply Chain Communities (SCCs)*. Organizațiile aparținând de acest grup joacă rolul de furnizor sau de receptor sau fac parte din ambele categorii de raportori. Munca actuală este orientată pe opt **Grupuri de lucru**, fiecare cu domenii specifice referitoare la: *Specificare, Taxonomie* (Domeniu de bază II), *Marketing și Comunicare, Educație, Cercetare, Alocări sau Subvenții* (Grants) și *Cartea Mare* (General Ledger). Se lucrează la crearea taxonomiilor și proceselor care se vor folosi în raportarea financiară la nivel global. Cei mai mari susținători ai limbajului XBRL sunt AICPA, IASB, și Institutele Contabililor Autorizați din Canada, Australia, Anglia și Țara Galilor. La orizont probabil și CECCAR?

Cum lucrează XBRL?

XBRL este conceput ca un limbaj standard care poate fi utilizat în oricare întreprindere la definirea documentelor de raportare financiară specifice domeniului de interes. Unul dintre cele mai importante exemple se referă la **Industria serviciilor financiare**, alcătuită din subindustrii cum sunt *Activitatea bancară, Tranzacții cu obligațiuni și titluri de stat* (Bonds), *Tranzacții cu acțiuni* (Shares and Securities), *Managementul riscului, Software și servicii financiare, Reglementare financiară*, ș.a. care au legătură cu utilizarea XBRL. Toate se concentrează pe execuția de tranzacții financiare cu utilizarea unui singur vocabular, ceea ce face din XBRL un limbaj unificat comun, cu standarde specifice. De fapt, consorțiul XBRL are multe legături oficiale și este interesat de lucrul cu alte grupuri cum sunt UN GREFIS (Organizația Națiunilor Unite pentru standarde în comerțul electronic), organizația [OASIS UBL](#) (Universal Business Language) ș.a. din lumea întregă. XBRL n-are nici-o legătură cu stabilirea unor standarde contabile noi. Dimpotrivă le respectă pe cele internaționale și locale. Specificațiile sale actuale respectă vocabularul standard de raportare financiară și operează în condițiile fiecărei întreprinderi care trebuie să elaboreze rapoarte structurate după cerințe

prestabilite, putând crea orice adausuri suplimentare necesare setului complet de situații financiare. El folosește tags-uri de date XML pentru descrierea informațiilor financiar-contabile ale întreprinderilor publice și private, precum și altor organizații. Acest limbaj poate fi procurat pe bază de licență gratuită de la corporația XBRL International. Comunitatea XBRL, împreună cu organele de reglementare naționale sau locale, singura autorizată să elaboreze *specificații tehnice*, adică documente care descriu în termeni tehnici cum se creează o situație financiară în manieră XBRL. După crearea și publicarea pe Web, situația financiară poate fi accesată pentru orice fel de utilizare de către analiști, investitori, publiciști, vânzători de software, programatori și alții. Desigur poate fi vorba nu numai de situații financiare propriu-zise ci și de alte tipuri de rapoarte cum sunt tranzacții din cartea mare, situații nefinanciare, acte normative financiar-contabile, rapoarte anuale și semestriale de orice fel. Tot comunitatea XBRL creează *taxonomii* pentru descrierea într-o manieră standard a modului în care poate fi raportată informația financiară. Taxonomia XBRL este o descriere standard și un sistem de clasificare unitar referitor la conținutul rapoartelor financiar-contabile. Ele pot fi considerate drept extensii ale Schemei XML. Ca urmare, toți producătorii de informații prin sistemele lor informaționale contabile, va trebui să le codifice conform unei metode standard așa cum cere taxonomia utilizată de XBRL. De exemplu, an raport anual va conține toate situațiile financiare cu *instanțele* lor (bilanțul, contul de profit și pierdere, situația fluxurilor de trezorerie, situația modificărilor capitalului propriu, politici contabile și note explicative, raportul auditorilor) codificate în XBRL. Documentul obținut va putea fi citit direct de către cele mai diferite produse software sau utilizatori interesați în imprimarea raportului, utilizare pe Web sau alte scopuri. În categoria instanțelor pot intra și grafice elaborate pe baza datelor financiare, rapoarte sau chiar tranzacții specifice cărții mari din contabilitate, bineînțeles codificate în XBRL.

Produse software XBRL

În prezent se folosesc cinci produse software care au fost dezvoltate până la această dată. Fiecare dintre ele are specificațiile detaliate pentru elaborarea rapoartelor specializate și lucrează pe baza unui set de date financiare, producând la ieșire rapoarte care pot fi importate ușor în alte produse XBRL. Este vorba de produse XBRL pentru: Situații financiare, Impozite și taxe, Normalizatori, Contabilitate și Afaceri diverse, Literatura autoritară în domeniu. În principiu, toate produsele software care administrează informații financiare ar putea utiliza XBRL pentru importul și exportul de date, crescând astfel potențialul de interoperabilitate cu aplicațiile informatice existente. Se speră că foarte curând fiecare companie publică din țările care participă la Consorțiul internațional XBRL să aibă un site Web dedicat informației financiar-contabile și să dispună de literatură contabilă autoritară și orice alte publicații financiare reprezentate în XML.

Cerințe ale instruirii avansate în domeniu

Introducerea cursurilor de XML și XBRL a devenit obligatorie pentru educația economiștilor contabili și a celor din domeniul financiar. Toate universitățile din occident, precum și organizațiile profesionale, încă din anul 2001, au declanșat programe speciale de pregătire a profesioniștilor în finanțe și contabilitate pentru utilizarea XBRL în raportarea financiară. S-au organizat chiar și concursuri anuale, cu premii, între studenții facultăților de economie și administrarea afacerilor în materie de utilizare a limbajului XBRL. Cursurile de Sisteme Informaționale Contabile conțin în mod obligatoriu capitole însemnate despre limbajele XML și XBRL, anticipând creșterea rolului lor în sistemele ERP care oferă date pe Internet. De un interes particular se bucură și cursurile de SAP's Business Information Warehouse pentru studenții în contabilitate. Departamentele de contabilitate și Sisteme Informaționale se îngrijesc cu mare atenție de tot ceea ce înseamnă pregătirea informatică adecvată informării moderne. Echipe de studenți de la specializările de contabilitate și sisteme informaționale, finanțe și

alte specializări își dovedesc performanța în dezvoltarea modelelor conceptuale, a taxonomiilor, în crearea aplicațiilor XBRL și lucrează la teme de cercetare originale. Ei pot dezvolta și soluții de sisteme inteligente în toate domeniile financiar-contabile. Aceasta trebuie să fie orientarea și pentru studenții de la instituțiile similare din România. În toate demersurile facultăților noastre în materie de informare modernă să fie implicate activ organizațiile profesionale corespondente și reprezentanții întreprinderilor.

Concluzii

Actualmente XML a devenit de facto un format de date deschis pentru utilizarea pe Internet. XBRL este un limbaj de tip client bazat pe XML specializat pe raportarea financiar-contabilă. Pe baza rezultatelor sale, orice software contabil va putea automatiza și traduce cu asigurarea transparenței necesare numere și texte care pot fi vizualizate cu browsere Web, programe de calcul tabelar, sisteme expert, ș.a. aplicații informatice. Organizațiile profesioniștilor contabili și universitățile sunt chemate să ofere suportul profesional pentru instruirea în utilizarea XBRL la standardele cele mai ridicate. Toate programele de instruire în XBRL trebuie să ofere informații relevante pentru studenții în contabilitate și finanțe, pentru ca aceștia să poată lucra cu succes la integrarea sistemelor informaționale ale partenerilor de pe lanțul informațional via Internet.

Bibliografie

1. Deitel, H.M., Deitel, P.J., Nieto, T.R., Lin, T.M., Sadhu, P., *XML: How to Program*, Prentice Hall, 2001;
2. Gelinas, Ulric J., Jr., Sutton, S.G., Capitolul 14, pp. 515, din "Accounting Information Systems", 5th edition, South-Western College Pub., 5th edition, 2001;
3. Hoffman, Ch., *Run XBRL Right Now*, "Journal of Accountancy", August, 2000, p.28-29;
4. Hoffman, Ch., *XBRL Essentials*, American Institute of Certified Public Accountants, 2001;
5. Wallman, S.M.H., *The Impact of the Internet on the Future of Financial Reporting*, The Brookings Institution;
6. Resurse Web:
<http://ifr.SAP.com> SAP Business Framework
<http://business.fullerton.edu/xbrl> Educația modernă în domeniu
<http://xbrlsolutions.com> instrumente de lucru XNRL
dev.ekeeper.com, www.kpmg.com crearea taxonomiilor și instrumente de editare
www.msdl.com/xbrl idem
<http://www.xbrl.org> resurse și soluții
<http://www.xbrl.org/demos/demos.htm> idem
<http://xbrlsolutions.com> idem